

FELSŐOKTATÁSI MŰHELY

Felelős kiadó: Visnyei Csaba

Főszerkesztő: Fábri György

Szerkesztőbizottság:

Bazsa György

Fodor István

Hrubos Ildikó

Hunyady György

Kerekes Gábor

Manherz Károly

Szabó Gábor

Szerkesztőség:

Fábri István

Horváth Tamás

Kiss László

Kiss Paszkál

Nyerges Andrea

Szép Lilla

Korrektúra: Burom Márton

Az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. /
Országos Felsőoktatási Információs Központ kiadványa

Tartalomjegyzék

FELSŐOKTATÁSI MŰHELY / 2009/1 – PEDAGÓGUSKÉPZÉS MESTERFOKON

Előszó	5
Interjú	
• Tanárképzés: konzervatív optimizmus vagy elkapkodott revízió – beszélgetés Hunyady Györggyel, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karának alapító dékánjával a tanárképzés helyzetéről	7
Fókuszban	
• Fiatal kutatók – Doktori képzés és életpálya-modell	15
• Fiatal biológus doktoráltak életpályája a fokozatszerzésig • Pálinkó Éva – Horváth Dániel	17
• A kutatói identitás és életpálya meghatározói • Pálinkó Éva	31
Műhely	
• Egyetemi tanulmányok a munkavállalás első tapasztalatainak tükrében • Kiss Paszkál	43
• Bologna a papírhegyen túl – Kozma Tamás és Rébay Magdolna szerkesztésében megjelent „A bolognai folyamat Közép-Európában” c. kötet bemutatása • Veroszta Zsuzsanna	55
Rangsor	
• A hazai felsőoktatás legnépszerűbb szakjai 2009-ben – a felsőoktatási jelentkezések általános tendenciái • Fábri István	59
Vendégoldal	
<i>Bemutatkozik a Budapesti Corvinus Egyetem Nemzetközi Felsőoktatási Kutatások Központja</i>	
• Felzárkózás, modellmásolás, modernizációs kísérlet? – gondolatok az Magyar Rektori Konferencia Bologna-jelentése kapcsán • Temesi József	73
• A felsőoktatás nemzetközivé válása • Berács József	85
• A felsőoktatási intézmények központi adminisztrációjának átalakulása • Kováts Gergely	95
Szerzőink	105
Illusztrációink	107
Rólunk	109

Rozsdás vén DNS

Előszó

Két évtizede tart a magyar felsőoktatás átalakulási folyamata – az első évek nagy elvi vitáit a kilencvenes évek mélyreható szerkezeti és méretbeli változásai követték, hogy azután az ezredfordulót követően egymás mellett, gyakran egymástól teljesen függetlenül haladjon az uniós igazodás Bologna-folyamata és a felsőoktatási intézmények önálló fejlesztési-túlélési stratégiája. Jelenleg az eredmények számbavétele van soron – lapunk most azokból a kérdéskörökből vizsgált néhányat, ahol van mit veszíteni, vagyis, ahol érdemi és előremutató változások történtek.

A pedagógusképzés nem csupán hagyományai és számossága, hanem társadalmi beágyazódása miatt is mindig meghatározó része volt a felsőoktatásnak. Sokáig a képzés valódi gondjait elfedte két sztereotípiá uralkodása: a tanár, mint a nemzet elhivatott napszámosa és a tanárok anyagi megbecsülésének hiánya. Ma sem könnyű őszintén és tárgyyszerűen szembenézni a realitásokkal, amelyek sértik ezt az idilli képet. A szakma rekrutációs bázisában az immár legalább három évtizede tartó színvonalesést nem lehet anomáliának tekinteni. Nyilvánvaló, hogy a társadalmi értékrend, az ehhez igazodó mindenkori kormányzati preferenciák, valamint a képzési struktúra és tartalom minőségromboló hatása együttesen felelősek azért, hogy a közoktatásban tanító pedagógusok nagy többsége jóval gyengébb eredménnyel léphetett be a felsőoktatásba, s ehhez mérten kapott képzést is. A tanárképzés Bologna-rendszeréről sokféle vita folyhat, de amely érvelés nem a színvonalproblémák okainak feltárását és azok megszüntetését célozza, az továbbviszi a részérdekek és rövidtávúság primátusának rossz gyakorlatát. Ezzel szemben érvel Hunyady György akadémikus a lapunknak adott interjúban.

A minőség jegyében történt a doktori képzés bevezetése a kilencvenes évek közepén, s a mai kritikák is a minőséget firtatják a PhD képzés kapcsán. Ez igazi, értelmes vita, amihez fontos adalék lehet annak megismerése, hogy mire mennek a doktoráltak képzettségükkel, fokozatukkal a munkaerőpiacon. Az MTA Kutatásszervezési Intézetének PhD fokozattal rendelkező biológusok körében végzett felmérései sokirányú információt kínálnak minderről a döntéshozóknak és érdeklődőknek egyaránt.

Az információk körének jelentős bővülését kínálja a Bologna-folyamatról az a tanulmánykötet, amely Kozma Tamás és Rébay Magdolna szerkesztésében, nemzetközi dimenzióban vizsgálta a tapasztalatokat. Recenzióink figyelemfelhívás erre a nélkülözhetetlen munkára, amelynek megjelenése mutatja, hogy egyre inkább intézményesül a magyar felsőoktatás-kutatás szakmai bázisa. Ezt bizonyítja az is, hogy a Budapesti Corvinus Egyetemen aktívan működik a Nemzetközi Felsőoktatási Kutatások Központja, amelynek eredményeit három tanulmány közlésével mutatjuk be.

A következőkben olvasható írások közös jegye tehát, hogy immár nem csupán elszigetelt véleményalkotók, az intézmények perifériáin zajló esetleges kutatások termékei, hanem élő, kiépült és hatásos műhelyek tevékenységéből születtek.

Érdemes odafigyelnie ezért a következő évek várható felsőoktatási változásait formálóknak arra, hogy a programokról, koncepciókról és szakpolitikáról szóló viták nem légüres térben, a szokásos politikai egyeztetések és sajtószempontok közegében zajlanak csupán – egy mindinkább módszeresen vizsgálódó, szakértői-tudományos közösség szempontjait, eredményeit sem lehet már megkerülni.